

RAADSINFORMATIEBRIEF

Aan de Gemeenteraad van Heerhugowaard

Contactpersoon: mevr. I. Harmsen Ons kenmerk: Bij18-005
Afdeling/Team: Regie & Ontwikkeling 1 Zaaknummer: Cbb170512
E-mail: post@heerhugowaard.nl
Onderwerp: Raadsinformatiebrief Wensen en bedenkingen bij regionaal raadsvoorstel
informatievoorziening

Heerhugowaard, 25 januari 2018

Geachte leden van de gemeenteraad van Heerhugowaard,

Een regelmatig gehoord signaal vanuit de gemeenteraad is dat de informatievoorziening vanuit de gemeenschappelijke regelingen (GR-en) niet goed aansluit op de informatiebehoefte van de gemeenteraad. Sprekend voorbeeld daarvan is de uitkomst van een onderzoek onder raadsleden in Binnenlands Bestuur d.d. 14 december waarin zij aangeven te weinig invloed te hebben. In voorliggend voorstel wordt uw raad gevraagd een besluit te nemen over een zestal voorstellen met als doel de informatievoorziening te verbeteren en de raad meer grip te geven op de GR-en. Het raadsvoorstel is tot stand gekomen onder de regie van de proces- en regiegroep. Deze regiegroep die op de schaal van Noord Holland Noord heeft als doel meer grip te krijgen op de verbonden partijen en regie te voeren op de veelheid aan werkgroepen in initiatieven op dit vlak. Om die reden zullen wij een afschrift van onze wensen en bedenkingen ook beschikbaar stellen aan deze regionale regiegroep.

Het raadsvoorstel gaat ervan uit dat als deze voorstellen worden overgenomen de GR-en betere informatie leveren, die is toegesneden op de rol van de gemeenteraden.

Wij vinden het belangrijk dat de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende rol kan uitvoeren. Aanbevelingen om deze rol te versterken ondersteunen wij dan ook.

Bij het raadsvoorstel heeft het college een aantal wensen en bedenkingen die zij in het vervolg van deze brief heeft opgenomen. Voordat wij op de specifieke beslispunten uit het raadsvoorstel ingaan plaatsen wij twee algemene opmerkingen die wel een relatie hebben met het hebben van grip op verbonden in het algemeen en de wijze van tot stand komen van deze voorstellen in het bijzonder.

Samengevat onderschrijven wij de voorstellen die in het raadsvoorstel zijn opgenomen. Wel vragen wij aandacht voor de borging van de besluitvorming over en het capaciteitsbeslag dat met deze voorstellen wordt gevraagd. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat er oog is voor bezwaren die vanuit de gemeenschappelijke regelingen zijn of worden benoemd. In onze ogen moet dat in voorkomende gevallen kunnen leiden tot maatwerk.

Afstemming met gemeenschappelijke regelingen, colleges, ambtelijke organisaties en Provincie

De colleges en ambtelijke organisaties zijn bij het opstellen van het initiatief raadsvoorstel niet betrokken geweest, anders dan door terugkoppeling in de regionale proces- en regiegroep. Heerhugowaard daarentegen is als lid van de proces- en regiegroep tussentijds geïnformeerd over de voortgang en de resultaten van het project.

Of deze terugkoppeling vervolgens ook alle andere colleges en ambtelijke organisaties heeft bereikt is onbekend. Gelet op de reacties vanuit de andere gemeenten die ons hebben bereikt lijkt dit niet altijd het geval te zijn geweest. Daarnaast is de provincie is buiten beschouwing gelaten, terwijl zij wel in de RUD deelneemt.

Mogelijk hoort u over de verloop van het proces iets vanuit uw contacten met collega-raadsleden. U kunt deze opmerkingen dan beter in perspectief plaatsen.

Relatie met gemeentelijke kadernota verbonden partijen d.d. februari 2016

Afhankelijk van of een GR een college- of gemengde regeling is, is de gemeenteraad meer of minder betrokken. Bij collegeregelingen zijn de taken van GR-en gericht op uitvoering van beleid. Bij gemengde regelingen¹ wordt ook (nieuw) beleid gemaakt.

In onze kadernota verbonden partijen d.d. februari 2016 zijn de rollen en verantwoordelijkheden die college en raad in deze naar elkaar hebben vastgelegd. Daarin is expliciet ook een rol voor uw raad vastgelegd. Geconstateerd is dat aan de uitvoering van deze kadernota nog niet volledig invulling is gegeven, terwijl dat ook het gevoel van grip bij raadsleden zou kunnen verbeteren.

De voorstellen zoals die nu voorliggen zijn van instrumentele aard en bieden geen garantie dat de informatievoorziening zal verbeteren. Dit is afhankelijk van de mate waarin van deze instrumenten gebruik zal worden gemaakt. De vraag is of met het vaststellen van dit voorstel de gewenste grip op de GR-en wordt vergroot.

Hoe de grip vanuit de gemeenteraad kan worden vergroot is ook vastgelegd in onze kadernota verbonden partijen d.d. februari 2016. In lijn met de vastgestelde kadernota geven wij u in het algemeen het volgende advies:

- a) Bundel de krachten. Een gezamenlijk geluid is per definitie krachtiger.
- b) Laat de financiële agenda niet leidend zijn, maar geef sturing vanuit de inhoud. De financiën zijn volgend daarin.

De instrumenten die in het voorstel worden aangedragen kunnen bijdragen aan verdere uitwerking van bovenstaande adviezen.

Wie nu precies uitvoering gaat geven aan de voorstellen die zijn opgenomen is niet in alle gevallen helder. Worden deze zaken vanuit de griffies en/ of gemeenschappelijke regelingen opgepakt en aangestuurd of legt zij de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ervan neer bij het college/ de ambtelijke organisatie.

Dit kan leiden tot ambtelijke druk voor zover het zaken betreft die niet nu al binnen de taken en verantwoordelijkheden van een accounthouder liggen. In het geval dit niet eenduidig is dienen hierover nadere afspraken te worden gemaakt.

Wensen en bedenkingen per voorstel uit het voorliggende initiatiefvoorstel

De voorstellen uit het raadsvoorstel informatievoorziening zijn:

- a) format en procedurevoorstel zienswijze kadernota;
- b) handreiking voor een (uniforme) bestuursrapportage;
- c) uitgangspunten voor publicatie van agenda's van de AB-vergaderingen;
- d) uitgangspunten voor werkbezoeken;
- e) onderzoeksvoorstel voor evaluaties;
- f) een handreiking voor majeure beleidsprocessen; en

¹ Gemengde regelingen waaraan Heerhugowaard deelneemt zijn: GGD, Veiligheidsregio NHN, VVI, WNK, RHCA, Recreatieschap Geestmerambacht.

g) verantwoordings- en inlichtingenplicht en wettelijke bepalingen.

Daarnaast wordt in het raadsvoorstel het college verzocht om de gemeenschappelijke regelingen bij de eerstvolgende wijziging ervan na besluitvorming over dit voorstel op die onderdelen waar relevant in lijn te brengen met het raadsvoorstel informatievoorziening en wordt de griffier verzocht om voorstellen te doen over hoe de raad lokaal en/of regionaal de aandacht voor gemeenschappelijke regelingen kan verdelen, rekening houdend met de profielen van de gemeenschappelijke regelingen. Deze laatste twee beslispunten geven geen aanleiding tot wensen en bedenkingen.

Ad. a Procedurevoorstel zienswijze kadernota

Het voorstel dat voorligt beoogt de mogelijkheid om grip te vergroten op twee manieren:

1. door het vervroegen van het aanbieden van de kaderbrief aan de deelnemers uiterlijk per 1 januari voorafgaand aan het jaar waarvoor de begroting zal worden opgesteld.
2. door het opnemen van een zienswijze procedure.

Het zwaartepunt van de behandeling van de hoofdlijnen van beleid van een GR komt eerder in het jaar te liggen waarna de begroting vervolgens gebaseerd wordt op de uitkomsten van de bestuurlijke discussie rondom de kaderbrief (vergelijkbaar met het gemeentelijk proces Voorjaarsnota/ begroting).

Dit heeft als voordeel dat:

- de raden eerder in het proces sturing kunnen geven op de wijze van invulling van de doelstellingen in plaats van dat deze al onderdeel zijn van de begroting (politieke hoofdlijnen worden meer compact aangeboden);
- beleidsintensiveringen (met een financiële impact) die volgen uit de kadernota van een GR in de gemeentelijke kadernota (Voorjaarsnota) kunnen worden opgenomen;
- de zienswijze procedure bij de begroting van een GR eenvoudiger en sneller kan. Immers de begroting is niet meer en minder dan (het toetsen van) de juiste uitwerking van de besluitvorming met betrekking tot de kadernota.

Het college is voorstander van een kaderbrief waarover besluitvorming door de gemeenteraad plaatsvindt. Vroegtijdige sturing vanuit de raden op een kadernota met inhoudelijke beleidsdoelen is verstandig. Dit leidt tot meer betrokkenheid en begrip van raden.

Het college is er ook voorstander van dat de raad in een vroeg stadium kaderstellende besluiten kan nemen. Een uitzondering is daar waar het wettelijke taken en/ of bedrijfsvoering betreft. Daar waar geen sprake is van een toegevoegde waarde in de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen zouden raden negatief moeten kunnen besluiten over voorgestelde beleidsintensiveringen en van de financiële verplichting moeten worden ontslagen. Daar waar het om wettelijke taken/ bedrijfsvoering gaat dienen intensiveringen een sober en doelmatig karakter te hebben.

Vraag is wel of vroegtijdige sturing door de raden voor elke gemeenschappelijke regelingen wenselijk is. Er zijn gemeenschappelijke regelingen waarbij het verstandig is om als raad aan de voorkant meer te sturen. Er zijn ook regelingen die zich meer richten op uitvoering van wettelijke taken.

De zienswijzeprocedure op de kadernota is niet wettelijk verplicht. Advies om te bekijken voor welke gemeenschappelijke regelingen dit wel wenselijk is en bij welke het niet noodzakelijk is.

Ad. b Handreiking voor een (uniforme) bestuursrapportage

Deze handreiking is opgesteld vanuit het perspectief dat de bestuursrapportages die door gemeenschappelijke regelingen worden opgesteld zeer divers van aard zijn en niet altijd de functie van bestuursrapportage hebben, maar eerder van managementinformatie. Beoogd wordt om een goed evenwicht te vinden tussen relevante informatie en capaciteitsbeslag (zowel vanuit de GR als de gemeente).

Het bij het raadsvoorstel aangeleverde product is bedoeld als handreiking voor de GR-en die tussentijds willen rapporteren aan raden en geeft in het format die informatie die vanuit de eigenaarsrol relevant zijn om over de informeren.

Het product is facultatief, omdat GR-en sterk verschillen qua aard, omvang en risico's. Bovendien kennen zij vaak verschillende P&C-cycli (evenals gemeenten) en eigen regels voor de verantwoording. Raden (en colleges) die dat wensen, kunnen besluiten om op basis van deze handreiking specifiekere afspraken over de gewenste tussentijdse informatievoorziening te maken. Aansluiting bij de gemeentelijke P&C cyclus is een pré (als dat zou lukken).

Ad. c Uitgangspunten voor publicatie van agenda's van de AB-vergaderingen

Vergaderingen van het algemeen bestuur (AB) van een gemeenschappelijke regeling (GR) zijn openbaar volgens de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR). Ook zijn GR-en wettelijk verplicht om de oproep voor een vergadering alsmede de agenda en bijbehorende voorstellen tegelijk met de oproeping ter kennis te leggen. Iedereen zou dus eenvoudig kennis kunnen nemen van stukken voor vergaderingen van het AB van een GR.

Dit is een verantwoordelijkheid van de GR-en zelf.

Dat de GR-en met het bekrachtigen van dit voorstel opdracht wordt gegeven om stukken tijdig te publiceren en een vergaderschema beschikbaar te stellen en daarmee dit aspect van hun taken beter te organiseren vindt het college een positieve ontwikkeling. Ook vanuit het perspectief tijdige voorbereiding van het collegestandpunt ten behoeve van AB vergaderingen.

Ad. d Uitgangspunten voor werkbezoeken

Dit is aan de raad.

Ad. e Onderzoeksvoorstel voor evaluaties

Het college staat positief tegenover een periodieke evaluatie van een gemeenschappelijke regeling. Ook in onze kadernota verbonden partijen d.d. februari 2016 is evaluatie van een gemeenschappelijke regeling (of de opvolging van de aanbevelingen naar aanleiding van een eerdere evaluatie) vastgelegd.

Wel wenst de college vooraf heldere afspraken over de partij(en) die de evaluatie namens de deelnemers uitvoert (eigen capaciteit of extern) en de dekking van de kosten.

Ad. f Handreiking voor majeure beleidsprocessen

Dit voorstel is bedoeld om gemeenschappelijke regelingen die een majeur beleidstraject willen organiseren een handreiking voor een werkproces te bieden, waardoor gemeenschappelijke regelingen tijdig gemeenteraden kunnen betrekken bij de beleidsontwikkeling.

Opmerking van het college bij dit voorstel is dat het hier alleen om die regelingen moet gaan daar waar er sprake is van formuleren van beleid (i.c. gemengde regeling of raadsregeling).

Daar waar het een collegeregeling betreft of een bedrijfsvoeringsorganisatie ligt de primaire verantwoordelijk bij het college. Naar de mening van het college gelden voor deze regelingen alleen die bepalingen die in artikel 35 WGR zijn opgenomen inzake de begroting en de begrotingswijzigingen en het budgetrecht van de raad in deze.

Ad. g Verantwoordings- en inlichtingenplicht en wettelijke bepalingen

Dit betreft een opsomming van de wettelijke mogelijkheden over de rol van de raad als het gaat om informatieplicht van gemeenschappelijke regelingen, verantwoordingsplicht en bijsturing.

Altijd handig om in één oogopslag bij elkaar te hebben. Een dergelijk overzicht is ook onderdeel van onze kadernota verbonden partijen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Heerhugowaard,
de secretaris, de burgemeester,

A.S. Meijer

A.B. Blase